

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**СИЛАБУС ОBOB'ЯЗKOBOTO OCBITHЬOTO KOМПОНЕНТУ
«ЛІДЕРСТВО ТА ОРГАНІЗАЦІЙНА ПОВЕДІНКА»**

Мова навчання – *українська*

Шифр та найменування галузі знань **07 «Управління та адміністрування»**

Код та найменування спеціальності **073 «Менеджмент»**

Освітньо-професійна програма **Менеджмент**

Ступінь вищої освіти **бакалавр**

Затверджено на засіданні

Методичної Ради зі спеціальності **073 «Менеджмент»**

«11 » вересня 2023 р. протокол № 1.

Реєстраційний номер в навчальному відділі НЦООП

К 22-04

1. Загальна інформація

Кафедра: [Кафедра менеджменту і логістики](#)
Викладач: **Панченко Марія Олександрівна**, доцент кафедри менеджменту і логістики, кандидат економічних наук

<https://drive.google.com/file/d/1kzrj0oB7gtc3R1yJKFx0F-RueLDH417/view?usp=sharing>
Контакти:
mary1@ukr.net,
067-993-27-05

Освітній компонент викладається на 4 курсі у 7 семестрі

Кількість: кредитів - 4, годин – 120

Аудиторні заняття, годин:	всього	лекції	практичні
Денна	40	20	20
Заочна	18	10	8
Самостійна робота, годин	Денна – 80		Заочна – 102

Розклад занять

2. Анотація освітнього компоненту

Освітній компонент (ОК) «ЛІДЕРСТВО ТА ОРГАНІЗАЦІЙНА ПОВЕДІНКА»

Вимоги, що пред'являються до сучасного менеджера, стають все більш високими, особливо до менеджера з персоналу. Сучасна культура управління включає в себе вміння використовувати стимулювання і мотивацію людей для більш ефективного використання людського потенціалу. Крім того, сучасний менеджер повинен вміти враховувати різні зростаючі потреби людини, створювати такі умови праці, які б сприяли задоволенню цих потреб. Знання природи конфлікту і вміння вирішувати конфліктні ситуації, дозволяє менеджеру в кращому ступені реалізовувати цілі стоять перед організацією. По суті сучасний менеджер по персоналу, це лідер, здатний організувати людей, впливати на них, вести їх за собою. Компетенції менеджера з персоналу відповідають компетенції лідера. Уміння управляти людьми починається з уміння управляти собою, навички самоврядування, самореалізації, підвищення власної ефективності стають ключовими для оволодіння професією менеджера. Сучасні концепції управління, такі як кайдзен, інноваційна концепція, концепція інтерактивного менеджменту, включають в себе принципи, які робить їх придатними для використання в сучасних системах управління. Відносно управління персоналом особливо актуальною виявляється концепція кайдзен, яка включає в себе принцип безперервного вдосконалення. Предмет вивчення освітнього компоненту - лідерство і організаційна поведінка як специфічні феномени функціонування сучасної організації.

Освітній компонент «ЛІДЕРСТВО ТА ОРГАНІЗАЦІЙНА ПОВЕДІНКА» базується на знаннях, отриманих здобувачем вищої освіти в результаті вивчення освітніх компонент «Мультикультуралізм сучасного світу», «Філософія і психологія», «Етика ділового спілкування», «Основи командоутворення», «Менеджмент», «Комунікативний менеджмент», «Самоменеджмент», «Івент менеджмент», «Психологія конфлікту», «Менеджмент персоналу» та є базою для оволодіння знаннями освітніх компонент «Комплексна практика», «Атестація: підготовка та захист кваліфікаційної роботи бакалавра».

3. Мета освітнього компоненту

Мета освітнього компоненту – розуміння сутності лідерства як соціально-психологічного феномена, формування уявлення про стилі лідерства, усвідомлення ефективності ситуаційного підходу до вибору результативного способу впливу на послідовників, з'ясування особливостей групової динаміки, знання специфіки формування і розвитку команди, набуття навичок управління командою і командної взаємодії.

4. Компетентності та програмні результати навчання

У результаті вивчення освітнього компоненту «Лідерство та організаційна поведінка» здобувач вищої освіти отримує наступні програмні компетентності та програмні результати навчання, які визначені в [Стандарті вищої освіти за спеціальністю 073 «Менеджмент»](#) та [Освітньо-професійній програмі «Менеджмент»](#) підготовки бакалаврів.

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук

Загальні компетентності:

4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності
8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій
9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями
11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації
13. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності

Спеціальні компетенції

5. Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту.
6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.
7. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.
8. Здатність планувати діяльність організації та управляти часом.
11. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.
13. Розуміти принципи і норми права та використовувати їх у професійній діяльності
15. Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички.

Програмні результати навчання:

3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.
8. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.
9. Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи.
10. Мати навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації.
11. Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації.

5. Інформаційний обсяг освітнього компоненту

5.1 Перелік лекційних завдань

Тема	Зміст теми	Кількість годин	
		денна	заочна
Змістовний модуль 1. Основи теорії лідерства			
1	Функція лідера в сучасному суспільстві: Специфіка сучасного менеджменту. Творчість як основна компетенція лідера. Концепція соціальної інженерії. Роль лідера в умовах глобалізації ринку. Концепція інтерактивного керівництва. Концепція кайдзен.	2	1
2	Історія зародження і розвитку психології лідерства: Передвоєнні теорії лідерства. Теорія рис лідера. Стилi лідерства. Поведінкові концепції лідерства. Історія зародження і розвитку психології лідерства. Ситуаційний підхід до лідерства. Концепція атрибутивного лідерства. Харизматичний лідерство. Трансформаційне лідерство.	2	1
3	Особистісні характеристики лідера: Особисті якості лідера. Правила, якими повинен керуватися лідер. Соціальна відповідальність керівника. Теорія особистості	2	1
4	Соціальна група особливості, типи: Поняття і закономірності і характеристики груп, типологія груп. Мала група. Основні характеристики колективу. Формальні і неформальні колективи. Згуртованість колективу і рівні його розвитку	2	1
5	Соціально-психологічна структура групи: Статусно-рольові відносини, професійно-кваліфікаційні характеристики і статеві-віковий склад. Розподіл ділових ролей в організації. Соціально-психологічний клімат організації. Соціометричний статус людини	2	1
Змістовний модуль 2. Засади формування та функціонування організаційної поведінки			
1	Формування ефективних команд: Принципи проектування ефективних організацій. Основні підходи до формування команди. Проектування організаційних структур.	2	1
2	Особливості взаємодії в групі: Поняття інтеракції і її особливості. Детермінація поведінки. Поведінка людини в організації. Типи співробітників. Типологія виконавців	2	1
3	Управління діяльністю команди: Лідерство в колективі. Феномен влади. Поняття авторитету. Стилi управління. Помилки керівника. Мотивація: заохочення і покарання. Ефективний стил ь управління	2	1
4	Особливості взаємодії людей в групі: Психологічні механізми взаємодії. Феномени групової життєдіяльності. Індивідуальний та груповий вибір. Едуард де боно і всебічний підхід	2	1
5	Формування конфліктологічної компетенції керівника: Конфлікт: особистість – група. Міжгрупові конфлікти. Управління конфліктом. Стилi конфліктної поведінки. Класифікація конфліктних особистостей	2	1
Разом за ОК:		20	10

5.2 Перелік практичних робіт

№ з/п	Назва практичної/лабораторної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Функція лідера в сучасному суспільстві	2	1
2	Історія зародження і розвитку психології лідерства	2	1
3	Особистісні характеристики лідера	2	1
4	Соціальна група особливості, типи	2	1

5	Соціально-психологічна структура групи	2	1
6	Формування ефективних команд	2	1
7	Особливості взаємодії в групі	2	0,5
8	Управління діяльністю команди	2	0,5
9	Особливості взаємодії людей в групі	2	0,5
10	Формування конфліктологічної компетенції керівника	2	0,5
Всього за ОК:		20	8

5.3 Перелік завдань до самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Основні поняття командоутворення	10	14
2	Організаційно-управлінські аспекти формування команди	10	14
3	Учасники та члени команди	10	14
4	Формування та функціонування команди	10	14
5	Характеристики комунікацій в командоутворення	10	14
6	Історія зародження і розвитку лідерства	10	16
7	Типи лідерства	20	16
Всього за ОК:		80	102

6. Система оцінювання та вимоги

Контроль успішності навчання здобувача проводиться у формах вхідного, поточного і підсумкового контролів.

Вхідний контроль якості навчання здійснюється на початку курсу проведенням перевірки залишкових знань здобувачів за ОК, що забезпечують вивчення даного освітнього компоненту (діагностика первинних знань здобувачів).

Формами поточного контролю є:

- усне опитування;
- виконання і захист практичних робіт;
- оцінювання самостійного завдання;
- тестування.

Підсумковий контроль – *екзамен*.

Нарахування балів:

Вид роботи, що підлягає контролю	Максимальна кількість оціночних балів
Змістовний модуль 1. Основи теорії лідерства	
Лекційний курс*	7
Практичні роботи*	9
Самостійна робота*	9
Тестування*	10
Всього за змістовний модуль 1	35
Змістовний модуль 2. Засади формування та функціонування організаційної поведінки	
Лекційний курс*	8
Практичні роботи*	11
Самостійна робота *	6

Тестування*	10
Всього за змістовний модуль 2	35
Екзамен	30,0
Всього	100,0

**Є можливість визнання результатів неформальної освіти відповідно до п.2 Положення про порядок перезарахування результатів навчання (навчальних дисциплін) в Одеському національному технологічному університеті*

Критерії оцінювання програмних результатів навчання здобувачів

Підсумковий контроль – екзамен

27-30 балів	якщо здобувач демонструє повні й глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь і навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, уміння приймати необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях, вільне володіння науковими термінами, високу комунікативну культуру	Відмінно
23-26 балів	якщо здобувач виявляє дещо обмежені знання навчального матеріалу, допускає окремі несуттєві помилки й неточності	дуже добре
18-22 бали	якщо здобувач засвоїв основний навчальний матеріал, володіє необхідними умінями та навичками для вирішення стандартних завдань, проте при цьому допускає неточності, не виявляє самостійності суджень, демонструє недоліки комунікативної культури	Задовільно
0-17 балів	якщо здобувач не володіє необхідними знаннями, умінями й навичками, науковими термінами, демонструє низький рівень комунікативної культури	Незадовільно

Лекційний курс (оцінювання однієї лекції)

1,5 бали	Лекція відпрацьована, надані повні обґрунтовані відповіді	Відмінно
1 – 1,4 балів	Лекція відпрацьована, відповіді неповні, допущені помилки	Добре
0,5 – 0,9 балів	Лекція відпрацьована не в повному обсязі	Задовільно
0-0,4 балів	Лекція не відпрацьована	Незадовільно

Практичні роботи (оцінювання однієї роботи)

1,5 - 2 бали	Практичне завдання відпрацьоване, надані повні обґрунтовані відповіді	Відмінно
1 – 1,4 балів	Практичне завдання відпрацьоване, відповіді неповні, допущені помилки	Добре
0,5 – 0,9 балів	Практичне завдання відпрацьоване не в повному обсязі	Задовільно
0-0,4 балів	Практичне завдання не відпрацьоване	Незадовільно

Самостійна робота (оцінювання однієї роботи)

6 - 9 бали	Завдання виконане самостійно, тема розкрита повністю; логічність та послідовність викладання матеріалу, використання сучасних літературних джерел, статистичних даних тощо	Відмінно
3 – 5 балів	В цілому правильно виокремлено основні положення	Добре

	кожного з джерел, але не зроблено їх відповідного аналізу та узагальнюючих висновків	
1 – 2 бали	Завдання відпрацьоване частково: тема розкрита не в повному обсязі	Задовільно
0 балів	Завдання не відпрацьоване	Незадовільно

Тестування

9,0-10,0 балів	90 - 100 % правильних відповідей	Відмінно
8,0 -8,9 балів	74 – 89% правильних відповідей	Дуже добре
7,0 – 7,9 балів	60 – 73% правильних відповідей	Добре
5,0 – 6,9 балів	35 – 59 % правильних відповідей	Достатньо
0 – 4,9 балів	0-35 % правильних відповідей	Незадовільно

7. Засоби діагностики успішності навчання

Методи навчання, які використовуються у процесі проведення занять, а також самостійних робіт за ОК:

Лекційні заняття: Словесні методи: розповідь, пояснення, бесіда, дискусія; Наочні: ілюстрація, спостереження, демонстрація; пояснювально-демонстративний метод, проблемний виклад.

Практичні заняття: аналіз конкретних ситуацій (проблемних, звичайних, нетипових); групове обговорення питань; дискусії, **Інтерактивні методи:** робота в малих групах, кейс-метод.

Самостійна робота: робота з навчально-методичними матеріалами, науково-дослідна робота студентів (методи пізнання, аналогій, оцінка, ілюстрація тощо), тестування.

8. Інформаційні ресурси

Базові (основні):

1. Теорія управління [Електронний ресурс] : навч. посіб. / І. А. Грузіна, І. О. Кінас, І. М. Перерва та ін. ; Харків. нац. екон. ун-т ім. С. Кузнеця. — Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. — 138 с.

<https://elc.library.ontu.edu.ua/libraryw/DocumentDescription?docid=OdONAHNT.2055064>

2. Туленков, Микола Васильович. Сучасні теорії менеджменту [Текст] : навч. посіб. / М. В. Туленков. — 4-е вид., випр. і допов. — Київ : Каравела, 2018. — 304 с.

<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT.1953446>

3. Управління персоналом фірми [Текст] : навч. посіб. / В. І. Крамаренко, Б. І. Холод та ін. ; під ред. В. І. Крамаренко; Б. І. Холода. — Київ : ЦУЛ, 2003. — 272 с.

<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT-cnv.BibRecord.26340>

4. Управління персоналом [Текст] : підручник / Л. В. Балабанова, О. В. Сардак ; Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського. — Київ : ЦУЛ, 2011. — 468 с.

<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT-cnv.BibRecord.71246>

5. Управління персоналом [Текст] : навч. посіб. / М. Д. Виноградський, А. М. Виноградська, О. М. Шканова. — 2-ге вид. — Київ : ЦУЛ, 2009. — 502 с.

<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentSearchResult>

Додаткові:

- Офіційний веб-портал «Законодавство України» <https://zakon.rada.gov.ua/laws>
- Урядовий портал <https://www.kmu.gov.ua/>
- Офіційний веб-портал Міністерства юстиції України <https://minjust.gov.ua/>

4. Бібліотеки в Україні: [http:// www. library. univ.kiev.ua/ukr/res/resour.php3](http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/res/resour.php3).
5. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>.
6. Львівська національна наукова бібліотека України ім. В. Стефаника:
<http://www.nbuv.gov.ua/portal/libukr.html>.

9.Політика освітнього компоненту

Політика всіх освітніх компонент в ОНТУ є уніфікованою та визначена з урахуванням законодавства України, [Корпоративному кодексу ОНТУ](#), [Кодексу академічної доброчесності ОНТУ](#), [Положення про організацію освітнього процесу ОНТУ](#), [Положення про порядок перезарахування результатів навчання \(навчальних дисциплін\) в ОНТУ](#), [вимог ISO 9001:2015](#) та [Вимог роботодавців](#).

Викладач

ПІДПИСАНО

Марія ПАНЧЕНКО

Розглянуто та затверджено на засіданні кафедри менеджменту і логістики

Протокол від «04» вересня 2023 р. № 2

Завідувач кафедри

ПІДПИСАНО

Ірина СЕДІКОВА

ПОГОДЖЕНО:

Гарант ОП Менеджмент
доцент кафедри МіЛ

ПІДПИСАНО

Наталя КОРСІКОВА